

Bîrnă instruită

de Anton Cehov

Arhip Eliseici Pomoev, locotenent de cavalerie în retragere, își puse ochelarii, încruntă sprîncenele și citi : «Judecătorul de pace... al ocolului... circumscripția... vă invită, etc. etc., în calitate de inculpat în procesul insultei cu lovire a țaranului Gri-gore Vlasov... Judecător de pace P. Șesticrilov».

— Asta dela cine-i ? — ridică ochii Pomoev spre aprod.

— Dela domnul judecător de pace, Petre Sergheevici... Șesticrilov...

— Hm... Dela Petre Sergheevici ? Dar de ce mă invită el ?

— Pe semne că la judecată... acolo scrie...

Pomoev mai ceti odată citația, se uită cu mirare la aprod și dădu din umeri.

— Hm... în calitate de inculpat... Mare șoltic mai e și acest Petre Sergheevici ! Ei bine, am să vin ! Numai să pregătească un dejun bun... spune-i că vin ! Salutări Nataliei Egorovna și copiilor !

Pomoev iscăli și se duse în odaia în care locuia fratele soției sale, sublocotenentul Nitkin, venit în concediu.

— Ia te uită, ce fel de scrisoare mi-a trimes Petca Șesticrilov, zise el, dînd lui Nitkin citația. Mă invită Joi la el... Mergi și tu cu mine ?

— Dar el nu te invită la dînsul, spuse Nitkin, dupăce ceti citația. El te chiamă la judecată în calitate de inculpat... Trebuie să te judece...

— Pe mine ? Hm... Încă nu i s-a uscat cașul dela gură, ca să mă judece pe mine... E prea tînăr încă... Vrea să facă așa o glumă numai...

— Ba nicio glumă!... Cum, nu înțelegi oare? Aici spune clar: insultă cu lovire... L-ai bătut pe Grișca, și iaca ai proces.

— Curios mai ești tu, zău așa! Cum ar putea el să mă judece, dacă el și cu mine putem zice că sîntem prietini? Ce fel de judecător îmi este el mie, dacă noi am jucat cărți împreună, am băut vin, și cite altele n-am făcut? Și la urma urmei, cum poate fi el judecător? Ha-ha! Petca judecător! Ha-ha!

— Tu rîzi, rîzi, dar cînd te-a băga el la închisoare, nu din prietinie, ci în temeiul legilor, apoi n-are să-ți mai ardă de ris!

— A dat ciuma -n tine, frate! Ce-mi vorbești tu de temeiul legilor, cînd el mi l-a botezat pe Vanea? Mergem Joi la dînsul, vei vedea ce fel de legi sînt acolo...

— Dar eu te-aș sfătui să nu te duci deloc, fiindcă ai să-l pui și pe el și pe tine într-o situație delicată... Lasă-l să judece în lipsă...

— Nu, de ce în lipsă? Mă duc să văd cum are să judece el... Sînt curios să văd și eu ce fel de judecător a ieșit din Petca... Dealtfel, de mult n-am mai fost pela dînsul... Nu-i frumos să nu mă duc...

Joi Pomoev plecă împreună cu Nitkin la Șesticrilov. L-au găsit pe judecătorul de pace în sala de ședință în toiul dezbatărilor.

— Sănătate, Petiuha! strigă Pomoev apropiindu-se de masa judecătorului și întinzîndu-i mina. Judeci pe -ndelete? Birfești? Bine, judecă, judecă... te aștept aici... m-oîu uita și eu... Îți recomand pe fratele nevastei mele... nevastă-ta -i sănătoasă?

— Da... sănătoasă... Luați loc acolo... în public...

Îngînînd aceste cuvinte, judecătorul se roși. În genere, judecătorii începători întotdeauna se intimidează cînd zăresc în sala de ședință persoane cunoscute. Cînd însă sînt siliți să judece pe cunoscuți, ei fac impresia unor oameni gata să între -n pămînt de rușine. Pomoev se depărtă de masă și luă loc pe prima bancă, lingă Nitkin.

— Ce înfumurat îi bestia asta! șopti el la ureche lui Nitkin. Aproape nu-l mai recunoști! Nici nu zîmbește macar! Poartă lanț de aur! Vezi tu? Nici n-ai spune că el îi acela care la mine în bucătărie o zugrăvise cu cerneală pe Agașca somnoroasă. Îți vine să te strici de ris! Nu -nțeleg cum îi cu puțință ca să judece astfel de oameni? Eu te -ntreb: sînt în stare

să judece asemenea oameni? Aici trebuie un om cu grade... solid care, știi, să impue frică, pe cînd aici au pus pe un oarecare, și poftim, judecă! he he...

— Grigore Vlasov! strigă judecătorul, Domnul Pomoev.

Pomoev zîmbi și se apropie de masă. Din public ieși un om mic, îmbrăcat cu un surtuc ros și cu talie înaltă, cu pantalonii în dungii, viriți în niște turețe scurte de culoare stacojie și se opri lingă Pomoev.

— Domnule Pomoev! începu judecătorul, lăsînd privirea -n jos, sînteți învinuit că ați insultat cu lovire pe servitorul dumnevoastră Grigore Vlasov. Vă recunoașteți vina?

— Ei nu mai spune! De cînd ai devenit tu așa de serios? He he...

— Nu recunoașteți? îl întrerupse judecătorul, sucindu-se pe scaun de rușine.—Vlasov, povestește cum s-a petrecut faptul!

— Foarte simplu. Eu am fost la Dumnealui, precum știți, ficior în casă. Serviciul nostru, se știe, îi foarte greu: muncești ca un ocnaș... Dumnealui se scoală la ora 9, dar tu trebuie să fii în picioare de cum se luminează de ziuă... Dumnezeu îl știe dacă și-a pune cizmele sau jambierele, ori a purta toată ziua pantofii, tu însă fă tot: și cizme și jambiere și ghete... Bine... Mă chiamă dumnealui într-o dimineață să-l îmbrac. Eu, firește, mam dus... I-am pus cămeșa, i-am pus pantalonii, cizmele... tot cum trebuie. Am început acuma să-i pun vesta... Dar dumnealui îmi spune: «Dă-mi, Grișca, pieptenele. Caută-l, zice, în buzunarul lateral al hainei». Bine... Caut eu în buzunarul lateral, dar pieptenele nu-i cași cum l-ar fi înghițit dracul. Mai scotocesc puțin și spun: «pieptenele nu-i aici, Arhip Eliseici!». Dumnealui încruntă sprincenele și, apropiindu-se de haină, scoase de acolo pieptenele, însă nu din buzunarul lateral, cum mi-a spus, ci din acela din față. «Asta ce-i? Nu-i pieptene?»—spune dumnealui, și pac cu pieptenele în nasul meu. Așa cu toți dinții îl trecu peste nas. Toată ziua după aceia mi-a curs sînge din nas. Ați văzut și Dumnevoastră cum mi s-a umflat nasul... Am marturi. Toți au văzut.

— Ce puteți spune pentru dezvinovățirea Dumnevoastră?—ridică judecătorul ochii spre Pomoev.

Pomoev se uită întrebător la judecător, la Grișca, iar la judecător și se făcu roș.

— Cum trebuie să-nțeleg asta? bolborosi el.—Drept bătae de joc?

— Nicio bătae de joc nu-i aici împotriva dumnevoastră, observă Grișca. Eu vă spun din toată inima. Nu lăsați frîu liber mînilor.

— Taci! răcni Pomoev, izbind cu bastonul în dușumele.—Prostule! Netrebnicule!

Judecătorul își scoase lanțul său dela masă și fugi în cancelarie.

— Suspend ședința pentru cinci minute! strigă el ieșind.

— Pomoev se duse după dînsul.

— Ascultă, începu judecătorul, izbindu-și palmele: Vrei să-mi faci scandal cu orice preț? Sau îți face plăcere să ascuți cum chiar bucătăresele tale și propriii tăi servitori, în mărturiile lor, te-or ponegri pe tine ca pe un magar ce ești?

— Și el mă scoate vinovat! se indignă Pomoev.—Singur a făcut comedia asta și tot pe mine se supără! Bagă-l pe Grișca la -nchisoare și... gata!

— Pe Grișca la -nchisoare! Pfu! Prost ai fost și prost ai rămas! Cum crezi tu că aș putea să-l închid pe Grișca!

— Inhide-l și pace bună! Doar n-ai să mă închizi pe mine!

— Crezi tu că mai trăim vremurile de altă dată? Pe Grișca l-a bătut și tot pe Grișca vrea să-l închid! Halal de logică! Ai tu o cit de mică idee despre justiția de astăzi?

— De cînd sint nu m-am judecat și nici judecător n-am fost, eu însă știu un lucru, că dacă acest Grișca ar veni la mine cu reclamația împotriva ta, i-aș trage o astfel de bătaie că până și nepoșilor lui le-aș interzice să facă plîngeri, necum încă să-i mai permit să vie cu observațiile lui grosolane. Spune sincer că vrei să-ți bați joc de mine, să faci pe grozavul... și asta tot! Nevastă-mea, cum a cetit citația și-a văzut că ai trimes citații la toate bucătăresele și îngrijitoarele de vite, s-a mirat mult. Nu se aștepta dela tine la astfel de farsă. Nu se poate așa, Petea! prietini! nu fac așa.

— Dar înțelege situația mea!

Și Șesticrilov începu să-i explice situația sa.

— Tu rămîi aici, termină el, iar eu mă duc să hotărâsc în lipsă. Pentru numele lui Dumnezeu, nu ieși de aici! Cu ideile tale antideluviene, ești în stare să mai spui vreo prostie și să mă silești să fac proces verbal.

Șesticrilov se întoarse în sală și începu să judece în continuare. Pomoev, stînd singur în cancelarie, la una din mese, și cetînd de mai multe ori niște formulare pregătite de curînd, auzea cum judecătorul de pace se silea să-l înduplece pe Grișca pentru împăcare. Grișca se împotrîvise mult, dar în cele din urmă consimți să se împace, cerînd pentru insultă zece ruble.

— În sfîrșit, slavă Domnului! spuse Șesticrilov, intrînd, după cetirea sentinței, în cancelarie. Mulțămesc lui Dumnezeu că procesul s-a sfîrșit așa... Simt că o mie de puduri mi-au căzut din spate. Ai să-i dai lui Grișca zece ruble și poți fi liniștit.

— Eu... să-i dau lui Grișca... zece... ruble?!—înmărmuri Pomoev.—Tu ești în toate mințile?..

— Ei bine, lasă, am să plătesc eu pentru tine, făcu cu mîna Șesticrilov plictisit. Aș da și o sută de ruble, numai să nu am neplăceri. Să te ferească Dumnezeu de a judeca pe cunoscuți. Decît să bați pe Griștii tăi, mai bine vină de fiecare dată la noi și bate-mă pe mine! Asta de o mie de ori ar fi mai ușor. Mergem la Natașa să mîncăm!

După zece minute, prietînii noștri ședeau în apartamentele judecătorului și mîncau carași prăjiți.

— Ei bine, începu Pomoev, deșertînd al treilea pahar: ai hotărît să se dea lui Grișca zece ruble, dar la cîte zile de închisoare l-ai condamnat?

— Dar nu l-am condamnat deloc. Pentru ce să l fi condamnat?

— Cum pentru ce? holbă ochii Pomoev, pentru ca să nu mai facă plingeri! Cum îndrăznește el să mă dea în judecată?

— Judecătorul și Nitkin începură să-i explice din nou lui Pomoev cazul, însă el nu-i înțelegea și rămase la părerea lui.

— Orice-ai spune, dar Petca nu face de judecător! oftă el, vorbind cu Nitkin în drum spre casă. Om bun, instruit, îndatoritor... dar nu-i bun de judecător! Nu știe să judece ca lumea...

Traducere de A. Zacordonet